

Česká republika: Vyšetřování smrti Roma Stanislava Tomáše bylo uzavřeno, lidskoprávní aktivisté žádají spravedlnost

Praha, Brusel, 21. března 2022: Rozhodnutí českých úřadů uzavřít vyšetřování a zastavit další právní úkony v kauze smrti Stanislava Tomáše, Roma, který zemřel 19. června 2021 poté, co byl násilím zadržen, je chybou justice, uvádí se v dnešním prohlášení skupiny českých a mezinárodních lidskoprávních organizací.

Generální inspekce bezpečnostních sborů (GIBS) dne 16. března 2022 ukončila vyšetřování postupu policistů přítomných při zadržení Stanislava Tomáše. Podle Inspekce byl policejní zásah "proveden standardním způsobem, za použití zákonných donucovacích prostředků, jejichž použití nemělo prokázanou příčinnou souvislost s následným úmrtím". Nedávno také Vrchní státní zastupitelství potvrdilo, že rozhodnutí policejního ředitelství Ústí nad Labem nezahájit vyšetřování bylo zákonné, stejně jako postup Státního zastupitelství Ústí nad Labem, které toto rozhodnutí potvrdil.

Evropské centrum pro práva Romů (ERRC) a Fórum pro lidská práva (FORUM), které zajišťují právní zastupování rodiny zesnulého budou činit další právní kroky a obrátí se na příslušné státní zastupitelství se stížností na postup orgánů činných v trestním řízení. Organizace také podpoří úsilí právního zástupce rodiny, aby se mohl obrátit na Ústavní soud. ERRC, ROMEA, Amnesty International Česká republika a

Konexe zpochybňují nezávislost a účinnost vyšetřování a žádají českou vládu, aby navrhla legislativní opatření, které zajistí, aby podobné případy byly v budoucnu řádně vyšetřeny nezávislými orgány.

“Rozhodnutí uzavřít vyšetřování případu smrti pana Stanislava bylo očekávané, nicméně je to ale popření spravedlnosti. Této vládě vzkazujeme, že dávno promeškalo čas na vyjádření, jak zamýšlí zachránit důvěru Romů v justici, a ujištění, že budou zavedena opatření k zajištění nestrannosti budoucích vyšetřování. Pokračujeme zatím v našem boji za spravedlnost pro Stanislava a budeme hledat všechny možné legální cesty včetně oslovení Evropského soudu pro lidská práva, jestliže české soudy nebudou schopny zajistit spravedlnost,” řekl President ERRC Đorđe Jovanović.

“Od samého začátku bylo vyšetřování smrti Stanislava Tomáše podkopáváno výroky vysokých vládních představitelů, včetně premiéra Andreje Babiše, které vyvolávaly velké pochybnosti, zda bude vyšetřování nezávislé a důkladné,” řekla Linda Sokačová, ředitelka Amnesty International Czech Republic.

19. června 2021 byl Stanislav Tomáš násilně spoután během zadržení policií v Teplicích a později zemřel. Záběry policejního zásahu byly sdíleny na sociálních médiích a vyvolaly protesty v celé Evropě. Na videu je vidět, jak policista klečí na krku pana Tomáše způsobem připomínajícím policejní vraždu černého Američana George Floyd a v květnu 2020 (za což byli nedávno tři policisté, kteří byli přítomni u vraždy, [obvinění z porušování jeho občanských práv](#)). I když výsledky pitvy zveřejněné policií uvedly, že příčina smrti Stanislava Tomáše nesouvisela s policejním zásahem, obhájci lidských práv se obávají, že nepřiměřené použití síly při jeho násilném zadržení je přinejmenším ukázkou nedbalosti zasahujících policistů.

“Zjevně předpojatý přístup úřadů v nás vyvolává otázku, zda byla pitva provedena důkladně, a jestliže ne, nemůžeme vyloučit, že způsob zacházení policie byl přinejmenším faktorem, který přispěl ke smrti pana Tomáše. Jediný způsob, jak vyloučit jakékoli pochyby, je skutečně nestranné a nezávislé vyšetřování,” řekl Zdeněk Ryšavý, ředitel organizace ROMEA.

[Zpráva české zástupkyně veřejného ochránce práv](#) ze dne 13. prosince 2021 uvádí, že policie sehrála významnou roli při smrti romského muže. V její zprávě se uvádí, že policisté přivolali záchrannou službu pozdě a nevěnovali pozornost zdravotnímu stavu Stanislava. Navíc zástupkyně ombudsmana zjistila, že Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje nevedlo zásadní informaci, když při interním šetření opominulo absenci výpovědí osádky prvního vozidla záchranářů týkající se kolapsu Stanislava, což mohlo znemožnit účinné šetření.

Lidskoprávní organizace dále žádají přezkoumání výcviku policistů ve vztahu k jednání s menšinovými komunitami. Mělo by být zavedeno další nezávislé a transparentní přezkoumání postupů vyšetřování nesprávného chování policie tak, aby byla zaručena spravedlnost pro oběti.

Souvislosti

Nadměrné použití síly policií proti Romům je rozšířené po celé Evropě, přičemž nepřiměřený počet zaznamenaných případů proti Romům sahá desítky let do minulosti. Neúplná mapa případů policejních prohrů proti Romům, Sinti a travelerům v Evropě je [k dispozici zde](#).

Tato tisková zpráva je rovněž k dispozici v angličtině.

Pro více informací nebo zprostředkování rozhovorů kontaktujte:

Jonathan Lee (v angličtině)
Advocacy & Communications Manager
European Roma Rights Centre
jonathan.lee@errc.org
+32 49 288 7679

Marek Balaz (v češtině)
Director of Operations
European Roma Rights Centre
marek.balaz@errc.org

Miroslav Brož (v češtině)
Konexe
MiroslavBroz@seznam.cz